

Tekaüde sevk edilen zabitan ve askerî memurlar hakkında Divanı muhasebatça ittihaz edilen kararın tefsirine dair 3/70 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/2078

19 - VII - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Tekaüde sevk edilen zabitan ve askerî memurlar hakkında Divanı muhasebatça ittihaz edilen kararın tefsiri talebini havi M. M. vekâletinin 13 - VII - 1931 tarih ve 31/4658 numaralı tezkeresi sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

M. M. vekâleti Tekaüt, eytam, eramil şubesi 31/4658 No. 11 ve 13-VII-1931 tezkeresi sureti Başvekâleti Celileye

Divanı muhasebat heyeti umumiyesince ittihaz ve bir sureti bağlanarak arz ve takdim kılınan karar; tekaüde sevk edilen zabitan ve askerî memurlar hakkında iki maddeyi ihtiva etmektedir.

A — Tekaütlüğün tasdikı âliye iktiran ettiği tarihten addedilerek buna göre tekaüt maaşının tayin ve tahdidini;

B — Tasdikı âli tarihinden vazifeye nihayet verildiği tarihe kadar verilen maaşın ücret addile o müddetin tekaütlükte dahili hesap edilmemesi keyfiyetinden ibarettir.

Zabit ve askerî memurlardan tekaüt edilenlerin ne suretle tekaüt maaşlarının hesap edileceği evvelece mevzu bahis olmuş ve Meclisi Âliye; 123 numaralı ve 23 Mayıs 337 tarihli kanun (Erkân ümera ve zabitan, ketebe ve müstahdemini askeriyeden tekaüdü icra edilenlerden tarihi tasdikten itibaren kıtadan terhis olunduğu tarihe kadar güzeran olan müddet hizmetleri askeriyelerine ilâve olunarak tekaüt maaşları ona göre hesap ve ita olunur. Ancak tekaüde sevkleri cezaen olanlar hakkında bu müddet nazarı dikkate alınmaz.) kabul edilmiştir.

Yeni tekaüt kanununun 3 üncü maddesinin A, B, C, D, E, F, fıkralarına tevfiқан tekaüt edilecek zabitan ve askerî memurların bu güne kadar hizmet müddetleri mebhusunanh kanunun sekizinci maddesinin tarifati veçhile vazifeye nihayet verildiği tarihe kadar hesap edilerek tekaüt maaşı tahsis edilmekte bulunmuştur.

Mezkûr sekizinci maddenin birinci fıkrasında (zabitler ile mülki ve askerî memurlardan müstahdem iken tekaüdü icra edilenlere vazifelerine nihayet verilip maaşlarının katımı takip eden ay başından tekaüt maaşı verileceğinin) musarrah olmasına mebni berveçhi maruz tasdikı âli tarihinden vazifeye nihayet verildiği tarihe kadar geçen müddetin dahili hesap edilmesi işbu fıkrai kanuniyeye muvafıktır.

166 numaralı tefsir ile istirdadına cevaz verilmeyen maaşların ücret addedileceğine dair de tekaüt

kanununda bir kayıt ve sarahat te mevcut olmadığı gibi Millet Meclisinin tasdikinden geçmiş olan kadrolarda muvazzaf memuriyet yerinde ücretli istihdamı mümkün olmayacağından Divanı muhasebatın bu kararı kadro ahkâmı ile de kabili telif değildir. Vazî kanun olan Meclisi âli yeni tekaüt kanununun birinci maddesile tekaüde tâbi hizmete alınan mütekaütlere hizmeti müteahhire zammı yapılmasına mesâğ verirken tekaütlüğü tasdiki âliye iktiran etmiş muvazzaf bir memurun kolordularca ahval ve zaman ve icabâtı mevkiye zaruretlerle vazifesine nihayet verilmeyerek istihdam edilmiş olması ve bu suretle sebkededen fazla hizmetinin keelenmekün addedilmesi ve kanunen bahşolunan bir hakkın iskati cihetine gidilmesi şayanı nazar ve mühtaci tetkiktir.

Mütekaitlerden ücret alan memurlar hakkında yeni tekaüt kanununun 70 inci maddesinde (umumî mülhak veya hususî bütçelerden ücret alanların bu ücretleri aldıkları müddetçe tekaüt maaşları nisif olarak) tesviye edilir diye muharrerdir.

Kadroda maaşlı bir vazifenin hangi kanuna tevfiikan ücret addedilerek mezkûr 70 inci madde ahkâma tevfiiki hareket edileceği bilinmemektedir. Bu madde ahkâmına tevfiiki hareket olunduğu vakit tekaütlüğü tasdiki âliye iktiran eden ve vazifesine nihayet verileceği âna kadar hizmet eden zabıt ve askerî memurlara rütbesi maaşından daha fazla para verilmesi iktiza eder ki buna da bütçenin müsaadesizliği manidir.

Binaenaleyh 123 numaralı kanunun kabulüne saik olan esbap ve avamil eylevm mevcut bulunduğundan tekaüt edilen ordu mensupları hakkında şimdiye kadar tatbik edilmekte olan muamelenin aynen tatbiki zarureti ve aynı zamanda yapılmakta olan şu muamelenin ahval ve icabata mutabakatı aşıkârdır. Bu sene tekaüde sevkedileceklerin muameleleri teahhur etmemek için keyfiyetin müstacelen tefsiren halledilmesi zmnında evrakın Büyük Millet Meclisine arzına müsaadei samileri maruzdur efendim.

Suret

9833/65

Nevi	Muhteviyatı		numarası	tarihi
	lira	kuruş		
Tekaüt maaşı	123	28	31/3068	27 mayıs 1931

174 üneü alay kumandan muavini kaymakam Memet Asım Beyin tekaüdüne dair mütekaidin şubesinden gönderilen evrakın tetkikinde 1683 numaralı kanunun D fıkrasına tevfiikan tekaüdü 28 - III - 1931 tarihinde tasdiki âliye iktiran eden mumaileyhin mektebe duhulü tarihinden vazifesine nihayet verildiği tarihe kadar mecmuü hizmeti müstehak olduğu ve zamaim ile beraber 45 sene 6 ay 8 günden ibaret olup altıncı madde mucibince 46 sene üzerinden tekaüt maaşı tahsis olunduğu görülmüştür. Tekaütlükleri takarrür eden zabitan ile mülkî memurların tekaütlüklerinin tasdiki âliye iktiranı tarihinde resmî hiç bir sıfatları kalmayıp o tarihten itibaren hükmen tekaüt demek olacaklarından artık kendilerinin vazifeleri başından filen ayrılmeaya kadar geçecek zamanın müddeti hizmetlerine zammına bir mecburiyeti kanuniye yoktur. Tekaütlüğün tasdika iktiranından sonra henüz tebelluğu keyfiyet etmemek veya her hangi bir izdırarı idarî dolayısile vazifesinden bir müddet ayrılmamak yüzünden filî infikâk tarihine kadar daha bir müddet mesailerı sebketmiş ise bu müddet için verilmiş olan paranın da ücret addile o müddetin tekaütlükte dahili hesap edilmemesi ahiren Divan heyeti umumiyesince takarrür ettirilmıştır.

Binaenaleyh mumaileyh Asım Beyin tekaütlüğünün tasdiki âliye iktiranı tarihinden vazifesine nihayet verildiği tarihe kadar geçen 20 günün tekaütlük müddetinden hariç bırakılmak suretile tayin ve tahdidî maaş olunmak üzere mürsel tahsis evrakı teşkil edilmeyerek maa teferruat M. M. vekâleti celilesine takdim kılmdır ef.

Divanı Mu. Rs.

Fuat

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. encümeni
Karar No. 3
Esas No. 3/70

29 - XI - 1931

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 19 - VII - 1931 tarih ve 6/2076 numaralı tezkeresile encümenimize havale buyru- lan ve tekaüde sevkolunan zabıtlar ve askerî memurlar hakkında Divanı muhasebatça ittihaz edi- len kararın tefsir edilmesine dair Millî Müdafaa vekâletinin tezkeresi kavanin şubesinde gönderi- len memur ve Divanı muhasebat Reisi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Mesele: vazifede iken tekaüde sevk edilen zabıtlara ve askerî memurlarına tahsis kılınacak teka- üt maaşlarının, tasdikî âli tarihine göre hesap edilmesi lâzımgelip gelmiyeceğinin halli talebinden ibarettir. 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 3 üncü maddesindeki son fıkrasının (tekaüt muamelesi zabıtlarla askerî memurlar hakkında Reisicümhurun ve mülkiye memurları hak- kında mensup oldukları vekâletin tasdikî ile yapılır) ifadesi tekaütlük mebdeinin tasdikî âli ta- rihi olduğunu ve dördüncü maddesinin birinci fıkrasındaki (25 sene filî hizmet mukabili olarak aş- ağıdaki esaslar dairesinde tekaüt maaşı tahsis olunur) kaydı ile altıncı maddenin metnindeki (Altı ay ve ondan fazla hizmetleri bir sene sayılır. Altı aydan noksan olan müddetler tayyolunur) fıkrası tekaüt maaşlarının hesabında yirmi beş senelik hizmete karşı ve derece üzerine tesbit ve mik- tarları kanunda tayin edilmiş olan maaşların esas ittihaz edildiği ve gün ve ay, gün gibi kesirli hiz- met müddetlerinin hesabında nazarı dikkate alınmayacağı gösterilmektedir.

Millî Müdafaa vekâleti tezkeresindeki kanunun 8 inci maddesine müstenit mütaleat ile mü- tekaiden hizmete alınmışların hizmeti müteahhire zammına müteallik mülâhazatın, tekaütlük tahsi- satının hesabına esas ittihaz edilecek olan (filî hizmet müddetinin mebde ve münfehası) nın tavzinin- den ibaret bulunan zati mesele ile alâkası gayri varıttır. Çünkü mezkûr 8 inci madde hükmü tahsis kılınmış olan tekaüt maaşının verileceği zamanın mebdeini ifade eder, hizmeti müteahhire zammı ise mevzudan harihtir. Binaenaleyh 1683 numaralı kanunun yukarıda yazılı hükümleri, vazifede iken tekaüde sevk edilen zabıtlara ve askerî memurlara tahsis olunacak tekaüt maaşlarının hesabında te- kaütlük mebde tarihinin tasdikî âli tarihi olması lâzımgöleceğini vazihan ifade etmekle keyfiyetin tef- sirine mahal olmadığına encümenimizce karar verilmiştir. Arz olunur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Giresun	Kars	Diyarbakir	Elâziz	Malatya	Tokat
<i>İhsan</i>	<i>Muhittin</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Ahmet Saffet</i>	<i>M. Nedim</i>	<i>B. Lûtfi</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	
Ordu	Kırşehir	Gümüşane	Cebelibereket	Tokat	
<i>Recâi</i>	<i>L. Müfit</i>	<i>Şevket</i>	<i>Naci</i>	<i>Hüsni</i>	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No: 38
Esas No: 3/70

4-IV-1932

Yüksek Reisliğe

Tekaüde sevk edilen zabıtan ve askerî memurları hakkında Divanı muhasebatça ittihaz edilen karardan dolayı meselenin tefsiren halline dair Başvekâletten gönderilen 19-VII-1931 tarihli ve 6/2078 numaralı tezkere ile merbutatı ve Millî Müdafaa encümeninin bu baptağı mazbatası Di-

vanı muhasebat reisi ile muhasebatı umumiye müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi:

174 üncü alay kumandanı muavini iken tekaüde sevkedilen Memet Asım Beyin tekaüdü 28-III-1931 tarihinde tasdikı âliye iktiran etmiş iken bu tarihten yirmi gün sonra vazifesine nihayet verilmiş olmasına binaen mütekaidin şubesinde bu müddet te dahili hesap edilmek suretile mumaileyhe tekaüt maaşı tahsisi cihetine gidilmiştir.

Divanı muhasebat, mumaileyhin tekaüdü tasdikı âliye iktiran ettikten sonra uhdesinde resmî bir sıfatı kalmamış olacağından ve bilâhare istihdam edildiği yirmi günlük müddet için kendisine ücret verilmesi ve binaenaleyh bu müddetin tekaütlük hesabına dahil edilmemesi lâzım geleceğinden bahisle bu baptaki tahsis evrakını tescil etmekten istinkâf cylemiştir.

Millî Müdafaa vekâletinin bu baptaki tezkeresinde: Tekâüde sevkedilen zabitan ile askerî memurların tekaütlüklerinin tarihi tasdikından itibaren vazifelerine nihayet verildiği tarihe kadar gürzeran olan müddetin hizmeti askeriyelerine ilâve olunarak tekaüt maaşlarının ana göre hesap ve ita olunacağı 23 mayıs 1337 tarihli kanunla kabul edilmiş olmasına ve tekaüt edilecek zabitan ve askerî memurların hizmet müddetleri de 1683 numaralı kanunun 8 inci maddesi mucibince vazifelerine nihayet verildiği tarihe kadar hizmetleri hesap edilerek ana göre tekaüt maaşı tahsisi icap edeceğine nazaran mumaileyh Asım Beye tahsis kılman tekaüt maaşı hesabının ahkâmı mevzuaya muvafık olarak yapıldığı beyan edilmiştir.

Millî Müdafaa encümeni ise: Vekâleti müşarileyhanın mezkûr 1683 numaralı kanunun 8 inci maddesine müstenit mütaleatının, tekaüt maaşının hesabına esas ittihaz edilecek olan (filî hizmet müddetinin mebd ve müntehasını) vazihden ibaret bulunan zati mesele ile alâkası gayrivariit olduğuna ve binaenaleyh mezkûr kanunun tazammun ettiği ahkâm, vazifede iken tekaüde sevkedilen zabitle ve askerî memurlara tahsis olunacak tekaüt maaşlarının hesabında tekaütlük mebd tarihinin tasdikı âli tarihi olması lâzımgeleceğini vazihan ifade etmekle keyfiyetin tefsirine mahal olmadığına karar vermiştir. Esasen tekaüde sevkedilen zabitan ve askerî memurların tekaüt muameleleri tasdikı âliye iktiran etmekle tekemmül etmiş ve hükmen mütekaid addolunacakları tabî bulunmuştur. Tekâütleri tasdikı âliye iktiran ettikten sonra her hangi bir sebepten dolayı bir müddet vazife başında bulunulması tekaüt muamelesinin katî neticesinden tekaüt maaşının mebdine kadar geçen müddetin tekaüt hesabına yeniden zammedilmesi gibi tekaüt muamelesine tekrar dönülmesini istilzam edemez. Tekâüt muamelesinin tekemmülünden sonra bizzarure bir müddet için vazifeleri başında bulunmuş olanlara verilecek paranın ücret addedileceğine dair Divanı muhasebatça serdedilen mülâhaza ise tekaüt muamelesinin katî neticesinin bildirilmesi için geçecek tabî ve zarurî müddetlerden başka bililtizam uzun müddet vazifesine nihayet verilmeyen mütekaide muvazzaf maaşı verilmesi mevzuatı kanuniyeye mugayir olduğundan bunun ücret olması ihtimaline müstenittir. 1683 numaralı kanunun 8 inci maddesinde: “zabitle ile mülkî ve askerî memurlardan müstahdem iken tekaüdü icra edilenlere, vazifelerine nihayet verilip maaşlarının katını takip eden ay başından itibaren maaş verileceği” nin musarrâh olması da tekaüt muamelesinin tekemmülünden sonra vazifelerine nihayet verilmek için tabî ve zarurî geçecek müddete ait hizmetin tekaüt hesabına ithal edileceği manasını tazammun etmemektedir. Gerçi salifüzzikir 23 mayıs 1337 tarihli kanunda: “ tekaüt muamelesinin tarihi tasdikından itibaren vazifesine nihayet verildiği tarih arasındaki müddetin dahi tekaüt maaşları hesabına ilâve edileceği gösterilmiş ise de 1683 numaralı ve yeni askerî ve mülkî tekaüt kanunu mezkûr kanundan çok sonra intişar etmiş ve tekaüt muameleleri hakkında yeniahkâm vazeylemiş olmasına göre yeni tekaüt kanununun ihtiva ettiği hükümler ve esaslar dairesindemuamele ifası encümenimizce tabî görülmektedir.

Yukarıda serdedilen mütaleata ve salifüzzikir 1683 numaralı tekaüt kanunu da, tekaüt mebd tarihinin tasdikı âli tarihi olacağını vazihan göstermekte olmasına nazaran keyfiyetin tefsirine mahal olmadığı hakkında Millî Müdafaa encümenince serdedilen mütaleaya encümenimiz de aynen iştirak etmiştir. Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Reis	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza
Çorum	Bayazıt	İstanbul	Konya	İzmir	Kütahya
İsmet	İhsan	M. Ziya	Refik	Kâmil	Ömer

Aza	Aza	Aza	Aza
Mersin	Diyarbakir	Kastamonu	Malatya
<i>A. Hamdi</i>	<i>Zülfü</i>	<i>Refik</i>	<i>M. Nedim</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 97
Esas No. 3/70

30/IV/1932

Yüksek Reisliğe

Tekaüde sevkedilen zabitlerle askerî memurlar hakkında Divanı muhasebatça ittihaz edilen kararın tefsirine dair olup Millî Müdafaa ve Maliye encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi kılman 19/VII/1931 tarih ve 6/2078 numaralı Başvekâlet tezkeresi mütalea ve tetkik olundu.

Meselenin esası; Başvekâlet tezkeresine merbut Millî Müdafaa vekâleti tezkeresinde dahi izah edildiği veçhile tekaütlüğü tasdiki âliye iktiran eden zabıt ve askerî memurların tasdiki âli tarihi ile vazifeden infikâk eyledikleri tarih arasında geçecek müddetin tekaütlük müddetine ilâve edilip edilemeyeceğinin tayininden ibaret olup bu bapta Millî Müdafaa encümeni mazbatasında dermeyeran olunan mütaleaya iştirak eden Maliye encümeni mazbatasını mündericatına encümenimizce de iştirak edilmiş ve kanunun sarîh ve aşikâr hükümleri karşısında meselede tefsire muhtaç bir cihet görülememiştir. Umumî heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Gümüşane	Konya	Aksaray	Erzurum	İstanbul	Isparta	Sivas	Niğde
<i>H. Fehmi</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>A. Süreyya</i>	<i>Aziz</i>	<i>Sadettin</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>Rasim</i>	<i>Faik</i>